

Architectuur en schilderwerk

Een dubbele invloed: klassiek en maniëristisch

Vanaf 1540 reizen architecten door Italië en bestuderen ze de ruïnes uit de oudheid. Ze laten zich inspireren door zowel antieke als meer recente architectuurstijlen. Op de gevels van het kasteel zijn drie overlappende antieke bouwordes* te zien die elk tot uiting komen in een type kapiteel rond de ramen: op de begane grond de Dorische, op de eerste verdieping de Ionische en op de tweede verdieping de Korinthische bouworde. Deze overlapping van bouwordes komt ook in het interieur terug (haarden en schoorsteenmantels, toegangsdeuren).

Het maniërisme

Dit is de kwalificatie van het geheel aan artistieke uitingen die gerealiseerd zijn in Europa van 1515 tot 1580; het is de uiting van het verwerpen van het classicisme en het naturalisme van de eerste renaissance. De decors van Chareil vertonen bepaalde kenmerken van het maniërisme: verlenging van de lichamen, slingerende vorm die de figuur vanuit verschillen invalshoeken weergeeft, overdreven houdingen en fabelachtige figuren uit grotesken. Deze groteske decors zijn geïnspireerd op de decors die gevonden zijn in de Domus Aurea van Nero in Rome, waarvan de bedolven overblijfselen aan grotten doen denken. In de XVIde eeuw integreren artiesten fantastische figuren in deze antiek modellen die de oorsprong vormen voor het waardeoordeel van het woord "grotesk".

Woordenlijst

Bouworde: definieert een bouwstijl in de antieke en klassieke architectuur met eigen proporties en ornamenten.

Bucranium: siermotief in de vorm van een runderschedel.

Honor, virtus et gloria: eer, moed en glorie.

Kariatide: vrouwenbeeld dat gebruikt wordt als verticale architectonische steun.

Non nobis domine non nobis sed nomini tuo da gloriam: niet ons, O Heer, maar uw naam geef de eer.

Ovidius: latijns dichter uit de Iste eeuw, auteur van de Metamorfozes, een geheel aan Griekse en Oriëntaalse legendes geschreven in poëtische taal.

Patera: een brede, ondiepe drinkbeker.

Putto, meervoud putti: beeld van een mollig engeltje.

Praktische informatie

Gemiddelde duur van een bezoek: 50 minuten
Bezoek met Franstalige gids

Centre des monuments nationaux
Château du Bas-Chareil
03140 Chareil-Cintrat
tél. **04 70 56 94 28**

www.monuments-nationaux.fr

Kasteel van Chareil-Cintrat

Midden in de wijngaardens

Het kasteel van Claude Morin

Het kasteel aan de voet van een met wijngaarden bedekte heuvel was oorspronkelijk het domein van de familie de Bourbon. In het midden van de XVIde eeuw werd het eigendom van Claude Morin, controleur van de krijgskas. Hij liet een nieuw gebouw aanleggen tegen de middeleeuwse kasteelmuur waarvan de torens bewaard zijn gebleven. Vanwege zijn functie bezocht hij Italië waar ruïnes uit de oudheid en de Italiaanse renaissance hem waarschijnlijk inspireerden tot bepaalde decors. Tijdens de godsdienstoorlogen belegerden de protestanten het kasteel, maar werd het niet beschadigd. Via huwelijken werd het kasteel eigendom van de Monamy en vervolgens de familie Langlois de Ramantière. Van 1815 tot 1923 was het in bezit van de familie Thonnier. De staalfabrikant Schneider koopt het kasteel, maar deze verbleef er uiteindelijk nooit.

Een uniek decor

Het kasteel werd in 1958, toen het door de Staat werd gekocht, als historische monument geklasseerd. Er vonden grote restauratiewerkzaamheden plaats waardoor een deel van het geschilderde decor zichtbaar werd.

Westelijke gevel

Het kasteel van Chareil onderscheidt zich door een interieurdecor dat kenmerkend is voor de tweede Franse renaissance. Het is een combinatie van klassieke invloeden met verwijzingen naar de Romeinse architectuur en het maniërisme.

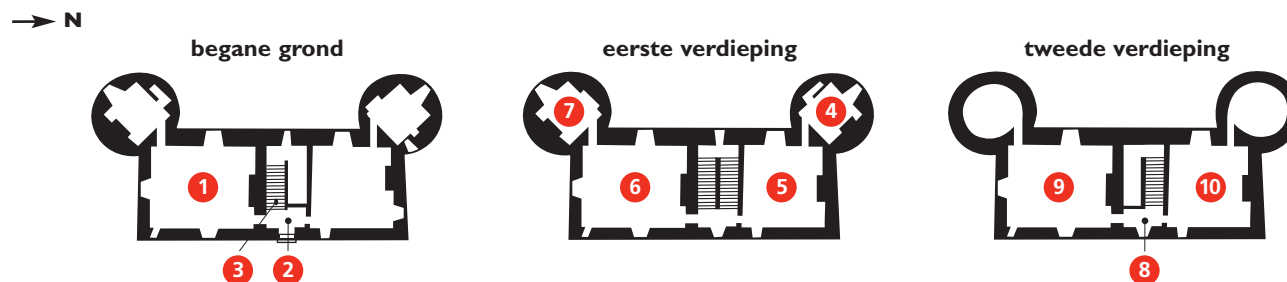
De begane grond

- 1 De ruimte** heeft een monumentale schoorsteenmantel. De latei die op zuilen steunt, heeft een Dorische sierrand met twee afwisselende ornamenten: bucranium* en patera*. De mantel is aan beide uiteinden versierd met twee kariatiden*. In het midden bevinden zich maskers en putti* rond de inscriptie "*honor, virtus et gloria*".
- 2 De gewelven van de vestibule**, de trapopgangen en bordessen zijn met een grotesk decor versierd. In de sierrand aan de gewelfbasis van de vestibule is een elegant hybride figuur te zien bestaande uit de buste van een vrouw, de vleugels van een vlinder en een bloemenkroon.
- 3 In het eerste luik** zijn, in de centrale as, drie vogels te zien die Romeinse goden verbeelden: de uil Minerva, de pauw Juno, en de arend Jupiter. In de buurt van de pauw en de arend op de rand van het gewelf is een biseksueel en misvormd wezen afgebeeld. Het geheel wordt aangevuld met voorwerpen, planten, etc.

De eerste verdieping

Deze verdieping die het meest volledige decor heeft, is de edele verdieping van het kasteel.

- 4 De hoektoren** heeft een grotesk decor en twee scènes die de legende van Adonis verbeelden en bekend zijn door de Metamorfozes van Ovidius*.

De eerste scène beeldt de geboorte van Adonis uit. Zijn moeder Myrrha, half vrouw, half boom bevalt met hulp van de godin Lucina. De tweede scène verbeeldt Adonis die uitrust in de armen van Venus.

- 5 In de noordelijke kamer** wordt het vervolg van het verhaal op de schoorsteenmantel verbeeld: Adonis, die geblesseerd is door Mars in de vorm van een everzwijn, sterft in de armen van Venus.
- 6 De zaal** heeft een schoorsteen waarvan de haard is omringd door pilasters en zuilen bekroond met kapitelen met voluten die kenmerkend zijn voor de Ionische stijl. De mantel draagt de inscriptie: "*Non nobis domine non nobis sed nomini tuo da gloriam*"*, extract uit Bijbelsalm 115.
- 7 De zaal** heeft een gewelf dat versierd is met een groteskendecor rond een astrologisch decor in medaillons. In elk medaillon verbeeldt een godheid een planeet. In het midden bevindt zich Apollo, de zon. De wielen van de wagen die de goden vervoeren zijn opgevuld met sterrenbeelden. Op de mantel van de schoorsteen verbeelden Mars en Venus vergezeld van Cupido een liefdesscène. Boven de deur maken twee interieurscènes het geschilderde geheel af.

De tweede verdieping

- 8 Op de overloop** wordt de Korinthische stijl geïllustreerd door kapitelen met berenklauwbladeren.
- 9 en 10 De toegang tot de zolder** biedt zicht op de hoge gebinten. Deze zijn gerestaureerd maar hebben oorspronkelijke elementen uit de jaren 1548 tot 1552 behouden. Bij het verlaten van het kasteel loopt u langs het gebouw en gaat u achter op het plein links af. De deur geeft toegang tot de wijngaard van het conservatorium van oude wijnsoorten van de pays de Chareil en de Saint-Pourçain.

Het conservatorium van oude wijnsoorten

Naast de valorisatie van het monument is het doel de presentatie van traditionele wijnsoorten (romorantin, melon, saint-pierre doré, gamay Fréault...) en de overdracht van kennis en technieken met betrekking tot de wijngaardcycli te beogen. Sinds 2004 wordt de "cuvée du conservatoire" geproduceerd met de tien aanwezig witte wijnsoorten.